

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на Инструмент за предприсъединителна помощ (ИПП III)“

[COM(2018) 465 final — 2018/0247 (COD)]

(2019/C 110/28)

Докладчик: **Dimitris DIMITRIADIS**

Консултация	Европейски парламент, 2.7.2018 г. Европейска комисия, 12.7.2018 г. Съвет на Европейския съюз, 18.7.2018 г.
Правно основание	Член 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз
Компетентна секция	„Външни отношения“
Приемане от секцията	23.11.2018 г.
Дата на приемането на пленарна сесия	12.12.2018 г.
Пленарна сесия №	539
Резултат от гласуването	181/1/1
(„за“/„против“/„въздържал се“)	

1. Заключение и препоръки

1.1. Европейският икономически и социален комитет (ЕИСК) приветства предложението за регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на Инструмент за предприсъединителна помощ (ИПП III) за периода 2021—2027 г.

1.2. ЕИСК приветства и изявлението, че ИПП III следва да постави изпълнението в основата на инструмента, като по този начин се даде възможност за по-добро насочване при общото разпределяне на финансирането, отразяващо ангажиментите на бенефициерите и напредъка по пътя на реформите. Използването на показатели за изпълнение ще допринесе за цялостната оценка на ИПП III и е в съответствие с предишните препоръки на Комитета за ИПП II ⁽¹⁾.

1.3. ЕИСК е убеден, че създаването на Инструмента за предприсъединителна помощ съответства на новата стратегия на Европейската комисия за Западните Балкани „Надеждна перспектива за разширяване и засилен ангажимент на ЕС за Западните Балкани“, публикувана на 6 февруари 2018 г., и нейните шест водещи инициативи, които обхващат укрепването на принципите на правовата държава, засилването на сътрудничеството в областта на сигурността и миграцията чрез съвместни екипи за разследване, европейската гранична и брегова охрана, разширяването на енергийния съюз на ЕС към Западните Балкани, намаляването на таксите за роутинг и разгръщането на широкополетовия достъп в региона ⁽²⁾. Създаването на този инструмент също така е в съответствие с политиката на разширяване на Европейския съюз по отношение на възможно бъдеще присъединяване на Турция.

1.4. ЕИСК отново потвърждава своята позиция, основана на член 49 от Договора за Европейския съюз, който постановява, че всяка европейска държава, която зачита ценностите на зачитане на човешкото достойнство, на свободата, демокрацията, равенството, правовата държава, както и на зачитане на правата на човека, включително правата на лицата, които принадлежат към малцинства, и която се ангажира да ги насърчава, може да кандидатства за членство в Съюза.

1.5. Комитетът приветства факта, че предвидената съгласно проекта на регламент относно ИПП III референтна сума за периода 2021—2027 г. ще бъде приблизително 14,5 милиарда евро според предложението на Европейската комисия.

⁽¹⁾ Становище на ЕИСК относно „Инструмент за предприсъединителна помощ/Европейски инструмент за съседство“ (ОВ С 11, 15.1.2013 г., стр. 77).

⁽²⁾ Основните принципи на стратегията на ЕС за Западните Балкани бяха изложени в съобщението на Комисията от 6 февруари 2018 г. „Надеждна перспектива за разширяване и засилен ангажимент на ЕС за Западните Балкани“, COM(2018) 65 final.

- 1.6. ЕИСК приветства и факта, че 25 % от разходите на ЕС ще допринасят за постигането на целите в областта на климата.
- 1.7. Комитетът приветства факта, че ИПП III въвежда по-голяма гъвкавост, като разпределението на средствата между партньорите не се извършва в самото начало. Рамката за програмиране на ИПП следва да се основава на променящите се потребности и да осигури баланс между предвидимост и финансиране, базирано на изпълнението.
- 1.8. ЕИСК подчертава, че бележките, направени след междинната оценка на ИПП II ⁽³⁾, и много от предишните препоръки на Комитета ⁽⁴⁾ следва изцяло да бъдат приети както от Европейската комисия, така и от кандидатите и потенциалните кандидати за присъединяване.
- 1.9. ЕИСК подчертава значението на предприемчивостта за продължаването на икономическите реформи и създаването на благоприятна и предвидима бизнес среда с цел насърчване на предприемачеството, създаване на предприятия и подпомагане растежа на МСП, като по този начин се увеличава конкурентоспособността, икономическият растеж и се създават нови достойни работни места.
- 1.10. ЕИСК подчертава значението на програмите за икономически реформи (ERPs) и на пълноценно участие на социалните партньори и други организации на гражданското общество в процеса на разработване и прилагане на тези програми. ЕИСК призовава за заделяне на повече средства, включително на организационни безвъзмездни средства, за изграждането на капацитет на социалните партньори и организациите на гражданското общество (ОГО), за да могат те да участват ефективно в тези процеси. Би трябвало да се насърчава подобрене на качеството и съдържанието на социалния диалог в страните кандидатки или потенциални кандидатки.
- 1.11. ЕИСК счита финансирането, предоставено от ИПП III, за важно за интеграцията на икономиките на Западните Балкани в ЕС.
- 1.12. ЕИСК счита, че напредъкът на бенефициерите на ИПП по пътя на реформите е от съществено значение за усвояването (между 64,3 % и 88,9 % за ИПП II) и използването на тези средства и подчертава необходимостта от укрепване на културата на сътрудничество между бенефициерите от Западните Балкани. Случаят с Турция е далеч по-сложен и деликатен. Финансирането на държава, в която по-нататъшното влошаване по отношение на гражданските права не е напълно изключено, изисква предпазливост и прилагане на принципа на обвързаност с условия.
- 1.13. ЕИСК подчертава необходимостта от използване на предприемчивостта за увеличаване на капацитета на администрацията на страните кандидатки и потенциални кандидатки с цел те да се подготвят за бъдещото използване на структурните фондове, както и за участието в общата селскостопанска политика (ОСП) на ЕС.
- 1.14. ЕИСК изразява твърдо убеждение, че ЕС трябва да създаде строги и ефективни механизми за мониторинг на разпределението на предприемчивостта на всички кандидати и потенциални кандидати. Особено в случая с Турция трябва да се обърне повече внимание на прекратяването на хроничните забавяния в различни сектори.
- 1.15. ЕИСК предполага, че изпълнението на ИПП III ще трябва да бъде ускорено, по-специално през първите години, за да се предотврати структурното изоставане при сключването на договори и при изпълнението и за да могат сегашните забавяния да бъдат постепенно намалени. Комисията би трябвало да обърне специално внимание на непрякото управление с бенефициерите. Междинната оценка показва, че макар въздействието по отношение на по-голямата ангажираност да се счита за положително, възлагането на договори беше слабо, а в изпълнението имаше големи закъснения, особено в Турция.
- 1.16. ЕИСК подчертава, че мониторингът трябва да се осъществява въз основа на показателите, посочени в предложението на Европейската комисия. Съответните показатели за изпълнението ще бъдат определени и включени в рамката за програмиране на ИПП, а на получателите на средства от ЕС ще бъдат наложени пропорционални изисквания за докладване. Докладите относно разширяването ще се вземат като отправна точка за оценяване на резултатите от подпомагането по линия на ИПП III. Системата за отчитане на изпълнението следва да гарантира, че данните от мониторинга на изпълнението и резултатите се събират ефикасно, ефективно и навреме.
- 1.17. ЕИСК счита, че Комисията следва да извършва редовен мониторинг на своите действия и да прави преглед на постигнатия напредък към очакваните резултати. В оценките ще се анализира практическото въздействие на инструмента въз основа на съответните показатели и цели и ще се извършва подробен анализ доколко инструментът може да се счита за целесъобразен, ефективен и ефикасен, дали осигурява достатъчна добавена стойност от ЕС и дали е съгласуван с други политики на ЕС. Оценките ще включват извлечените поуки, така че да се установят евентуални недостатъци/проблеми или потенциал за по-нататъшно подобряване на дейностите или резултатите от тях и да се спомогне за максималното повишаване на тяхното използване/въздействие.

⁽³⁾ https://ec.europa.eu/europeaid/evaluation-instrument-pre-accession-assistance-ipa-ii-draft-report_en

⁽⁴⁾ Вж. документа, цитиран в бележка под линия 1.

1.18. ЕИСК изразява твърдо убеждение, че трябва да бъдат установени показатели и да се разпространяват най-добри практики между кандидатите и потенциалните кандидати, за да се подобри активното усвояване на средствата от тяхна страна.

1.19. Комитетът подчертава, че в новия проект на регламент се отдава значение и на по-добрата координация и сътрудничество с други донори и финансови институции, в т.ч. частния сектор.

1.20. ЕИСК приканва Европейската комисия да проучи потенциала за по-дългосрочна перспектива при изпълнението. Това ще повиши нивото на предвидимост и ще облекчи времевия натиск, особено когато по време на текущия период са се натрупали значителни забавяния.

1.21. Комитетът вижда необходимост от подобряване на цялостното качество на (работата) документите, използвани за планиране на секторния подход, както и да се разясни това планиране с всички съответни страни. За тази цел препоръчва да се предприемат и мерки за повишаване на капацитета на Европейската комисия за интегриране на хоризонтални въпроси. Като цяло има нужда от укрепване на капацитета на всички институции, участващи в изпълнението на предприєдинителна помощ. Това следва да включва пропорционално използване на техническа помощ за подпомагане на тези институции в държавите кандидатки и потенциалните държави кандидатки.

1.22. ЕИСК счита, че ИПП III би трябвало да се използва, за да се подобри разбирането на основните европейски ценности и да се популяризира добавената стойност на предприєдинителната помощ сред населението в страните кандидатки и потенциални кандидатки. Това би трябвало да бъде извършено посредством програми за безвъзмездни средства, управлявани от делегациите на Европейския съюз.

1.23. ЕИСК приветства желанието предприєдинителната помощ да бъде свързана с: а) правовата държава; б) доброто управление и основните права; в) социално-икономическото развитие; г) приемането на политиките и достиженията на правото на Съюза; д) добрите съседски отношения и помирението и е) регионалното сътрудничество.

2. Принципите на правовата държава, добро управление и основни права

2.1. ЕИСК подчертава, че все още съществува голямо разминаване между стандартите на ЕС и тези във всички кандидати и потенциални кандидати. Положението изглежда по-трудно в Турция, отколкото беше преди, особено след неуспешния опит за преврат през юли 2016 г. и налагането на военно положение.

2.2. ЕИСК счита, че ИПП III би трябвало да продължи инвестициите си в проекти, свързани с правовата държава, които помогнаха на държавите да създадат стабилни и професионални правоприлагащи и съдебни органи, независими и свободни от външно влияние.

2.3. Комитетът също така счита, че би трябвало да се прояви конкретен интерес към формирането на ефикасна система за защита на границите, управление на миграционните потоци, предотвратяване на хуманитарни кризи и предоставяне на убежище на нуждаещите се. Техническа помощ от страна на ЕС за подкрепа на добри управленски практики в тези области може да се окаже много полезна. Освен това всички кандидати и потенциални кандидати трябва да разработят механизми за предотвратяване на организираната престъпност и прекратяване на тероризма и незаконната имиграция. Турция трябва да покаже по-стабилен ангажимент към изпълнението на споразумението, подписано с ЕС на 28 март 2016 г., което има за цел спиране на потока на незаконна миграция през Турция към Европа⁽⁵⁾.

2.4. ЕИСК подчертава, че публичният сектор във всички кандидати и потенциални кандидати все още страда от проблеми с клиентелизма, непрозрачността, корупцията и неравенството.

2.5. Комитетът осъзнава факта, че във всички кандидати и потенциални кандидати малцинствата все още са изправени пред много проблеми поради дискриминационно поведение и нагласи.

2.6. ЕИСК изразява твърдо убеждение, че при предприєдинителната помощ следва да се даде приоритет на инициативи, които реформират и деполитизират публичния сектор, насърчават прозрачността и отчетността, разширяват електронното управление и подобряват управлението. Във връзка с това предприєдинителната помощ би трябвало да се използва за създаване на пълноценни възможности за участие на възможно най-широк спектър от организации на гражданското общество при изготвянето на правителствените политики.

⁽⁵⁾ <http://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-towards-a-new-policy-on-migration/file-eu-turkey-statement-action-plan>.

2.7. Комитетът изразява твърдо убеждение, че гражданското общество следва да бъде признато като значителен фактор за гарантиране на правата държава и по тази причина инициативите на гражданското общество следва да имат приоритет в програмите за предприемачествена помощ.

2.8. ЕИСК също така счита, че в предприемачествена помощ приоритетно следва да бъде финансирането за институции, които улесняват и насърчават равенството и зачитането на гражданските права.

3. Социално-икономическо развитие

3.1. ЕИСК признава, че необходимостта от финансова помощ за тези партньори се доказва от запазващите се високи равнища на безработица (например 21,6 % в БЮРМ, 35,3 % в Косово^(*)) за първото тримесечие на 2018 г.) и бавното настигане на държавите от ЕС по отношение на БВП на глава от населението.

3.2. Комитетът напълно съзнава факта, че бедността, високото равнище на безработица, неформалната икономика, ниските заплати, корупцията, злоупотребите със служебно положение, емиграцията на квалифицирани работници и изтичането на мозъци засягат всички партньори от Западните Балкани⁽⁶⁾ и Турция.

3.3. ЕИСК счита, че образованието във всички партньори от Западните Балкани и Турция, в това число равният достъп до образователните системи, играе основна роля за популяризирането на европейските ценности, възпитаването на толерантност към малцинствата, засилването на равенството между половете, борбата с предразсъдъците и укрепването на социалното сближаване.

3.4. Освен това ЕИСК счита, че посредством ИПП III трябва да се прилага „програма за социално сближаване“ чрез подобряване на ефикасността и ефективността на образователните системи и по този начин да се преодолее недостигът на умения и несъответствията между търсените и предлаганите умения, както и свързаните с пазара на труда предизвикателства, създадени от цифровите и технологичните промени в икономиката. Засилена финансова подкрепа за програми за професионално образование и стажуване и програми за обучение през целия живот, както и по-тясно участие на социалните партньори и съответните други организации на гражданското общество в тяхното проектиране, ще допринесат за преодоляването на несъответствието между търсените и предлаганите умения на пазара на труда и за понижаване на високите равнища на безработицата, както и на броя на незаетите свободни работни места.

3.5. ЕИСК подчертава значението на създаването чрез предприемачествена помощ на механизми за борба срещу бедността и даване на достъп до пазара на труда, особено за младите хора, жените и малцинствените групи, с което се предотвратява емиграцията и изтичането на мозъци.

3.6. ЕИСК счита, че задълбочаването и разширяването на социалния диалог е задължително предварително условие за социално-икономическо развитие. Социалните партньори трябва да играят важна роля в разработването и прилагането на политиките.

3.7. Комитетът изразява твърдо убеждение, че повишаването на капацитета за укрепване на макроикономическата стабилност и оказването на подкрепа за напредък към превръщането във функционираща пазарна икономика, която има капацитет да се справя с конкурентния натиск и пазарните сили в рамките на Съюза, следва да бъдат приоритет във всички кандидати и потенциални кандидати по време на разпределението на предприемачествена помощ. Въпреки това равнището на икономиките на бенефициерите на ИПП III също изисква специално внимание. Не бива да бъдат пренебрегвани предприемачеството, самостоятелната заетост, МСП и микрофинансирането.

3.8. ЕИСК призовава чрез разпределението на предприемачествена помощ да се обърне специално внимание на подобряването на пазарната ориентация на частния сектор и конкурентоспособността на частните предприятия.

3.9. Комитетът счита, че в рамките на ИПП III следва да се предоставят безвъзмездни средства за оперативни разходи за ОГО, обхващащи най-малко 36 месеца.

3.10. ЕИСК счита, че въздействието на малките схеми за повторно отпускане на безвъзмездни средства, насочени към местни и малки ОГО в рамките на ИПП II би трябвало да се повиши още повече, особено чрез много по-задълбочено участие на ОГО във всички фази на планирането за всяка схема за повторно отпускане на безвъзмездни средства.

3.11. Комитетът подчертава необходимостта чрез предприемачествена помощ да се подпомагат институции в улесняването на цифровите технологии и тяхното разпространение, опазването на околната среда и определянето на най-високи стандарти за ядрена безопасност.

(*) Това название не засяга позициите по отношение на статута и е съобразено с Резолюция 1244 на Съвета за сигурност на ООН и становището на Международния съд относно обявяването на независимост от страна на Косово.

(6) Становище на ЕИСК относно „Икономическо и социално сближаване и европейска интеграция в Западните Балкани — предизвикателства и приоритети“ (ОВ С 262, 25.7.2018 г., стр. 15).

3.12. ЕИСК също така счита, че предприежителната помощ би трябвало да се отпуска с приоритет за формирането на институции, които насърчват равния достъп до образование в детска възраст, развиват професионално образование, подобряват качеството на висшето образование и разширяват ученето през целия живот, както и за въвеждането на механизми/структури за трудовите отношения, процедури за колективно договаряне, уреждане на трудови спорове и структуриран диалог между социалните партньори.

4. Приемане на политиките на ЕС и достиженията на правото на ЕС

4.1. ЕИСК съзнава, че съществува голямо разминаване между стандартите на ЕС и това, което се прилага за всички кандидати и потенциални кандидати.

4.2. Комитетът счита, че трябва да се отдаде значение на насърчването на привеждането на стандартите, политиките и практиките на кандидатите и потенциалните кандидати в съответствие с тези на Съюза, включително на правилата за държавната помощ.

4.3. ЕИСК подчертава, че успоредно с хармонизирането със законодателната част от достиженията на правото на ЕС, страните кандидатки и потенциални кандидатки ще трябва да се запознаят с и евентуално да хармонизират своите политики с политиките, които са в процес на обсъждане и разработка в рамките на ЕС като Европейския стълб на социалните права, Целите на хилядолетието за развитие на ООН (ЦХР) и Програмата до 2030 г. за устойчиво развитие, както и със сътрудничеството между държавите членки на ЕС по отношение на потоците от бежанци и мигранти и интегрирания граничен контрол.

5. Добросъседски отношения и помирение

5.1. Страните кандидатки и потенциални кандидатки от Западните Балкани и Турция все още носят белезите от войни и конфликти, етническа омраза, иредентистки движения и замразени конфликти, които могат да избухнат наново. Преди присъединяването им към ЕС е необходимо да се насърчи уреждането на най-неотложните двустранни въпроси, въпреки че настойчивото търсене на решения на всички нерешени въпроси би могло да забави този процес. Насърчването на възстановяването на техните търговски и икономически отношения би могло да допринесе за разрешаването на конфликтите и икономическия растеж.

5.2. ЕИСК приветства инициативите, предприемани от държавни образователни и културни институции, академичните среди и организациите на гражданското общество, в областта на помирието, добросъседските отношения и възприемането на критичен подход към миналото.

5.3. Комитетът подчертава, че укрепването на капацитета на организациите на гражданското общество и социалните партньори, включително професионалните сдружения, и насърчването на изграждането на мрежи на всички равнища между организации в ЕС и организации в бенефициерите следва да улесни процеса на интеграция.

5.4. ЕИСК счита, че ИПП III следва да предоставя финансиране за ОГО, насочени към подобряване на гражданското пространство за ангажираност и участие. В ИПП III следва да се отпусне подпомагане за инфраструктура на гражданското общество и регионални тематични платформи и мрежи на гражданското общество.

6. Регионално сътрудничество

6.1. Енергийните и транспортните мрежи следва да бъдат фактор за развитието и взаимосвързаността на региона. Така ще се гарантира, че гражданите на държавите кандидатки и потенциални кандидатки от Западните Балкани и Турция ще получат ясна представа за социалните, икономическите и екологичните ползи от присъединяването към ЕС. Така например, енергийната ефективност и енергоспестяването са фактори, които разкриват възможности за стопанска дейност и създават както „зелени“, така и традиционни работни места.

6.2. ЕИСК счита, че в предприежителната помощ следва да се даде приоритет на институциите и инициативите, които създават връзки между кандидатите и потенциалните кандидати в областта на енергетиката, комуникациите, цифровизацията, иновациите, транспорта и опазването на околната среда. Случаят на сътрудничество между градовете Кула в България и Болевац в Сърбия, които желаят да закупят специализирани превозни средства, дроневи за наблюдение и персонализирано защитно оборудване за борба с горските пожари, може да бъде пример за добра практика ⁽⁷⁾.

6.3. ЕИСК подкрепя Договора за Транспортната общност, подписан от ЕС и страните кандидатки и потенциални кандидатки от Западните Балкани на 12 юли 2017 г., и насърча страните да продължат да развиват тази общност. Във връзка с това Европейската комисия, Европейската инвестиционна банка и партньорите от Западните Балкани би трябвало да насочат инвестициите си към свързване на централната трансевропейска транспортна мрежа (TEN-T) на ЕС с инфраструктурата на Западните Балкани. Следователно е необходима обща програма, в която да се посочват наличните средства и да се определи общ график.

⁽⁷⁾ <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/3/2018/BG/C-2018-3051-F1-BG-MAIN-PART-1.PDF>

6.4. Подобряването на инфраструктурата ще намали транспортните и енергийните разходи и ще улесни машабните инвестиции в региона, както и междурегионалната търговия. Освен това насърчаването на цифровата модернизация и постепенното намаляване на таксата за роуминг в Западните Балкани ще допринесат за стопанското развитие, повишаването на производителността и подобряването на качеството на живота. Липсата на инфраструктура обаче не е главната пречка за сътрудничество между партньорите от Западните Балкани. Военните действия в миналото и неразрешените спорове между тях ограничават обхвата на сътрудничеството и неговото съдържание. Това отчасти би могло да се коригира чрез насърчаването на ИПА и проекти за трансгранично сътрудничество по ИПП.

6.5. Би трябвало да се използват медиите и други форми на комуникация, за да се подчертае наличието и значимостта на дейностите на ЕС в страните кандидатки и потенциални кандидатки. Освен това капацитетът на местните държавни служители за управление и изпълнение на проекти би трябвало да бъде граден по време на целия процес на присъединяване към ЕС.

7. Конкретни бележки във връзка с проекта за регламент относно ИПП III

7.1. ЕИСК разглежда предложението като основаващо се на постиженията и извлечените по време на предходните програмни периоди поуки и счита, че то може да постигне своите цели. Въпреки това Комитетът отново заявява, че кандидатите и потенциалните кандидати са изложени на съвсем различни предизвикателства в сравнение с държавите членки и че по тази причина по-голямата гъвкавост е от жизненоважно значение.

7.2. ЕИСК изцяло подкрепя заявените цели на ИПП III, но иска да подчертае, че в краткосрочен план е трудно да бъдат забелязани преки последици. Поради това препоръчва добавената стойност на бъдещите интервенции да бъде оценявана задълбочено по отношение на степента на ангажираност, политическата тежест и подкрепата за повечето бенефициери. Следва да се оцени високо фактът, че бюджетната подкрепа, предоставена през настоящия програмен период, е била катализатор за институционални промени и засилен политически диалог в държавите получателки (например Сърбия, Черна гора и Албания).

7.3. Като се има предвид трудното положение на голямото мнозинство от бенефициерите, ЕИСК препоръчва да се осигури достатъчно опростяване, когато става въпрос за определяне на изискванията за документите, и да се обърне внимание на подкрепата и гарантирането на собствеността върху резултатите от страна на получателите. За тази цел следва да продължат усилията за доразвиване на непрякото управление с държавата бенефициер, придружено с действия за изграждане на капацитет, за да се помогне на заинтересованите страни да участват конструктивно в цялостния програмен процес.

7.4. ЕИСК вижда необходимост от засилване на взаимното допълване на ИПП III с действията, финансирани от други източници на финансиране в страните кандидатки и потенциални кандидатки.

7.5. Комитетът предлага по време на преговорния процес да се предприемат специални мерки на национално равнище в страните кандидатки и потенциални кандидатки, за да се преодолеят хроничните забавяния, проблемите и неефективността, появили се през настоящия програмен период. Сравнително ограниченият мащаб на средствата по ИПП в сравнение с националните бюджети в някои от бенефициерите и нуждата от стабилен консенсус между Европейската комисия и техните национални институции несъмнено следва да се вземат под внимание и да са в основата на политическия диалог.

8. Най-добри практики

8.1. Образци за кандидатстване: необходимо е допълнително опростяване и по-специално уеднаквяване в рамките на ИПП, но и спрямо други донори и изискванията на националното законодателство. Съществуват прекалено много насоки и указания — има възможност за обединяване с последващо обобщаване на подробностите в отделна глава.

8.2. Следва да се подобряват квалификациите, знанията и уменията на възлагащите органи, включително на контролиращите/одитиращите органи, особено в случаите, когато даден въпрос се нуждае от тълкуване и изисква много време за отговор.

8.3. По някои схеми за отпускане на безвъзмездни средства има прекомерни изисквания по отношение на анализа на средата, в която се реализира проекта, положението в регионите и т.н., което е много трудно за обикновените кандидати. Това може да се направи по съвсем друг начин. Възлагащите администрации могат да наемат експерти, които да извършват тези анализи и да преценяват колко жизнеспособен е даден проект.

8.4. По-удобен подход към кандидатите: досиетата с кандидатури може да бъдат прегледани предварително или консултирани от служители от съответните администрации (или доставчици на техническа помощ) и трябва да се предостави допълнително време за изпълнение на административните изисквания.

- 8.5. Изменения на договорите: трябва да се осигури гъвкавост и по-бързо обработване. Обикновено дадена програма се определя за срок от една до две години и следва продължителен процес на кандидатстване; следователно ще бъдат необходими гъвкави средства за изменение на договорите.
- 8.6. Връзки с обществеността, обозначаване и видимост: има възможност за опростяване и оптимизиране на изискванията. Освен това трябва да бъдат увеличена видимостта на проектите, финансирани от ЕС.
- 8.7. Следва да бъдат модифицирани секторните фишове и проектните фишове относно целевите стойности на показателите с цел синхронизиране с действителния срок на изпълнение.
- 8.8. Договорите за секторни реформи ще допринесат за изпълнението на политическите реформи и постигането на специфични за сектора резултати. Възможни мерки, които да бъдат предприети в ИПП III, са: ангажиране на квалифициран персонал в оперативната структура; предоставяне на подходяща и непрекъсната подкрепа за оперативната структура. Следва да се засили ангажираността на основните заинтересовани страни по отношение на процеса. Предизвикателства при програмирането: последователността на договорите в програмата може да доведе до неспазване на крайния срок на договорите и впоследствие може да се появят много проблеми в процеса на изпълнението.
- 8.9. Потенциалните рискове, които се появиха по време на отчетния период на ИПП II, показаха, че е налице необходимост от осигуряването на ангажираност и ефективно междуведомствено сътрудничество и координация. Това се дължи на сложността на интервенциите и споделената отговорност между конкретните национални институции, като се има предвид, че предвидените реформи са отговорност на различни правителствени сектори.
- 8.10. Проблемите при подготовката за обществените поръчки/възлагането на договорите на равнище проект се състоят основно от трудности при изпълнението на определените предварителни условия, предизвикателства при координирането и последователността с други свързани проекти/договори, а и от липсата на капацитет за навременно изготвяне на качествена тръжна документация.
- 8.11. От гледна точка на възлагането основните поуки, които следва да бъдат взети под внимание от сега нататък са: недостатъчен капацитет поради нестабилността на персонала в институциите на бенефициерите; ниско качество на предоставяната от бенефициерите документация; липса на практически специализиран експертен опит на място за сложни проекти; необходимост от засилване на ангажираността на основните заинтересовани страни по отношение на процеса; трудно подреждане по последователност на договорите в програмата, което може да доведе до неспазване на крайния срок на договора и/или изпълнението; навременно изпълнение на предварителните условия и др.
- 8.12. Проблем, който често възниква вследствие на несъответствие между показателите, както са предвидени в секторните/проектните фишове, и последващите стойности до края на отчетния период на програмата. Също така в някои случаи качеството и обхватът на показателите са неподходящи, което възпрепятства ефективния мониторинг на изпълнението на програмата.
- 8.13. Съдържанието на някои договори, управлявани от децентрализирани органи, зависи от постигнатите резултати по предходни договори, сключени от централните възлагащи органи. Поради това е налице опасност по отношение на навременното провеждане на търговете и изпълнението на договорите при децентрализирано управление.

Брюксел, 12 декември 2018 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Luca JAHIER